

Opinia Consiliului fiscal cu privire la Legea bugetului de stat, Legea bugetului de asigurări sociale pentru anul 2016 și la Strategia fiscal – bugetară 2016-2018

Ministerul Finanțelor Publice (MFP) a remis Consiliului fiscal (CF), în seara zilei de 4 decembrie 2015, adresa nr. 420121/4.12.2015 prin care i se solicită, în baza art. 53 alin. 2 al Legii Responsabilității Fiscal-Bugetare nr 69/2010, republicate, opinia cu privire la proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2016, cel al Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2016, Raportul privind situația macroeconomică pentru anul 2016 și proiecția acesteia în perioada 2017-2019, Strategia fiscal-bugetară (SFB) pentru perioada 2016-2018, precum și proiectul Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2016.

Preambul

Bugetul aferent anului 2016 încorporează impactul modificărilor Codului fiscal, precum și majorările salariale din sectorul public legiferate în a doua parte a anului 2015, acestea împreună determinând o majorare a deficitului în proiectul de buget la 2,8% și 2,95% din PIB, în bază *cash*, respectiv în conformitate cu metodologia europeană (ESA 2010) (de la un nivel preliminar la nivelul anului 2015 de 1,2% din PIB atât în bază *cash* cât și în conformitate cu metodologia europeană). În opiniile elaborate pe parcursul anului curent, Consiliul fiscal a avertizat în repetate rânduri cu privire la riscul unui derapaj fiscal de proporții în condițiile implementării propunerilor de modificare a Codului Fiscal. Dacă varianta finală a Codului fiscal aprobată de Parlament a diminuat presiunea pe termen scurt (lăsând-o nemodificată însă pe termen mediu), amânând unele dintre măsurile propuse pentru anul 2017 (reducerea impozitului pe dividende a fost însă readusă în 2016 prin Ordonanță de Urgență a Guvernului), legiferarea de majorări salariale substanțiale în sectorul public în ultimele luni a readus dimensiunea derapajului preconizat pentru 2016 la nivelul inițial.

Din punctul de vedere al Consiliului fiscal, construcția bugetară aferentă anului 2016 (dar și proiecția acesteia pe termen mediu) reprezintă **un exemplu de manual pentru tot ceea ce Legea Responsabilității Fiscal-Bugetare nr 69/2010 (LRFB) era menită să prevină – legiferare concomitentă a unor reduceri de taxe și a unor majorări de cheltuieli, ambele cu impact bugetar permanent, de natură să creeze premisele unei abateri de durată și foarte dificil de corectat de la echilibrul bugetar**, obiectiv față de care România s-a angajat atât prin legislația națională în domeniu (LRFB), cât și prin semnarea unor tratate europene.

De altfel, proiecția bugetară curentă compromite însăși ideea de cadru fiscal-bugetar bazat pe reguli, în condițiile în care **toate regulile fiscale statuate de LRFB sunt încălcate**. Expunerea de motive aferentă legii plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2016

notificată CF include în lista comprehensivă a articolelor de lege de la care se face derogare atât art. 4 alin. 1 punctul 3, cel care statuează însuși principiul responsabilității fiscale, cât și art. 6, care formalizează în legislația națională legătura cu Tratatul de funcționare al Uniunii Europene din perspectiva valorilor de referință pentru deficitul bugetar și datoria publică. Expunerea de motive prevede de asemenea derogarea în bloc de la prevederile art. 7 și art. 14 ale LRFB, ceea ce implică și abdicarea de la angajamentul referitor la corectarea deviației, odată apărute, de la obiectivul pe termen mediu.

În plus, Consiliul fiscal își reiterează preocuparea de principiu față de următoarele aspecte:

- **Este cel puțin chestionabilă, din perspectiva poziției ciclice a economiei, oportunitatea unei relaxări fiscale de asemenea proporții.** Comisia Europeană evaluează poziția ciclică a economiei ca fiind în echilibru în 2016 (gap negativ de -0,04% din PIB potențial) și proiectează un excedent de cerere de 0,5% din PIB potențial (în condițiile în care ritmul de creștere al PIB potențial s-ar accelera treptat, de la 1,8% în 2014, la 3,1% în 2017).
 - La niveluri cvasi-identice ale proiecțiilor de creștere economică în 2015 și 2016 și relativ apropiate în 2017 de cele ale Comisiei Europene¹, Comisia Națională de Prognoză (CNP) evaluează o dinamică substanțial superioară a PIB potențial, deviația cumulată față de evaluarea Comisiei Europene în perioada 2015-2017 fiind de 1,2 pp. de PIB, ceea ce face ca existența unui deficit de cerere semnificativ să fie consemnată, în viziunea CNP, atât în 2016, cât și în 2017. Consiliul fiscal este sceptic cu privire la scenariul CNP al unei accelerări atât de rapide a dinamicii PIB potențial, neexistând argumente solide care să susțină acest lucru, mai ales în condițiile unei evoluții foarte slabe a investițiilor din economie în ultimii ani, în particular scăderea continuă și atingerea unui nivel minim al ultimilor 10 ani în cazul investițiilor publice (exprimate ca procent în PIB) în 2015, starea foarte precară a infrastructurii reprezentând principalul factor de blocaj pentru creșterea economică pe termen lung în România. De altfel, o evaluare optimistă de către CNP a creșterii PIB potențial aduce un beneficiu direct MFP din perspectiva dimensiunii deficitului structural și a necesarului de consolidare fiscală pe termen mediu pentru restabilirea conformării cu obiectivul pe termen mediu.
 - România riscă să intre din nou în capcana unei politici fiscale pro-ciclice, apăsând pe accelerație în faza de expansiune a ciclului economic și riscând să fie constrânsă să implementeze măsuri de ajustare structurală într-o inevitabilă fază viitoare de recesiune. Există o cvasi-unanimitate în literatura recentă de specialitate în a identifica niveluri semnificativ mai ridicate ale multiplicatorilor

¹ Comisia Europeană prognozează creșteri economice de 3,5%, 4,1% și 3,6% în intervalul 2015-2017, în timp ce proiecția CNP indică creșteri de 3,6%, 4,1% și respectiv, de 4,2% în același interval.

fiscali în perioada de recesiune și valori reduse în perioada de expansiune, ceea ce înseamnă că beneficiile în materie de creștere economică suplimentară pe termen scurt ca urmare a unei relaxări fiscale pro-ciclice sunt depășite de costurile pe care o inevitabilă consolidare fiscală le-ar putea genera în faza descendentă a ciclului economic, cum de altfel experiența României din ultimii 10 ani o demonstrează din plin.

- **Consiliul fiscal este foarte rezervat în ceea ce privește eventualele implicații pozitive asupra creșterii economice pe termen lung pe care noul Cod Fiscal, axat pe reducerea impozitării consumului, le are.** Suntem de părere că scenariul cel mai probabil este cel al unui plus temporar de cerere agregată, neînsoțit de un impact similar semnificativ asupra potențialului de creștere economică pe termen lung – reducerea impozitării consumului nu îmbunătățește competitivitatea internă și externă a produselor economiei naționale. De altfel, literatura de specialitate indică faptul că efectul reducerii taxelor pe consum asupra creșterii economice pe termen lung este unul relativ modest².
- **Deficitele bugetare ridicate proiectate implică menținerea pe termen mediu a datoriei publice exprimate ca pondere în PIB pe o traiectorie ascendentă, în pofida faptului că utilizarea stocului de lichidități acumulat de trezorerie ar putea acomoda parțial necesarul suplimentar de finanțare.** Chiar dacă nivelul prognozat al stocului de datorie publică (40,4% din PIB la finele lui 2018) pare mult inferior nivelului de referință de 60% din PIB, continuarea unei tendințe de creștere, chiar și moderate, a dimensiunii datoriei publice ca pondere în PIB în faza ascendentă a ciclului economic, cu creșteri economice prognozate de CNP la niveluri mai mari de 4%, în loc ca o astfel de perioadă să fie utilizată, așa cum ar fi prudent, pentru o reducere a gradului de îndatorare, **ocultează acumularea unor vulnerabilități ce ar deveni aparente într-o inevitabilă viitoare fază descendentă a ciclului economic.** Un exemplu relevant în sensul potențialului de creștere rapidă a datoriei publice în contextul unor evoluții ciclice adverse produse concomitent cu deficite structurale ridicate este chiar România, care consemna în anul 2008 un nivel al datoriei publice de doar 13,2% din PIB, atingând în 2014 un nivel de circa 3 ori mai mare (39,9% din PIB). Alte astfel de exemple de creștere rapidă a datoriei publice în contextul unei recesiuni prelungite sunt oferite de Croația (38,9% din PIB în 2008, 89,2% din PIB în 2015) și Finlanda (32,7% din PIB în 2008, 62,5% din PIB în 2014). Datoria publică deja relativ înaltă pentru nivelul de dezvoltare economică a României și capacitatea de absorbție limitată a piețelor financiare locale (expunerea băncilor din România, principalii finanțatori ai datoriei publice din piața locală, exprimată ca procent din total active, este deja cea mai mare din Europa) reprezintă constrângerile esențiale pentru care deficitele bugetare din anii următori ar trebui să fie mici, dincolo de

² Cournède B. et al. (2013) - "Choosing fiscal consolidation instruments compatible with growth and equity"- OECD Economics Department Working Papers, No. 07, OECD Publishing.

angajamentele asumate de România la nivel european. De altfel, conform unui studiu recent al BNR³, de la un nivel de 40-45% din PIB al datoriei publice există un efect advers asupra creșterii economice.

- **Ideea conform căreia ar fi suficientă menținerea deficitului bugetar sub nivelul de 3% din PIB este eronată.** Deficitul de 3% nu este câtuși de puțin o „țintă”, ci un plafon a cărui atingere este permisă doar în condiții ciclice adverse, de recesiune profundă, ceea ce în mod evident nu este nicidecum cazul în prezent în România.
- **Există o diferență calitativă majoră între a avea încă deficite structurale/efective ridicate ca urmare a unei traiectorii de ajustare fiscală mai puțin abrupte decât ar fi necesar, așa cum este într-adevăr cazul multor țări din UE, și atingerea unui nivel ridicat al deficitului structural/efectiv în urma unui derapaj deliberat, în flagrantă contradicție cu principiile și regulile instituite atât de legislația națională, cât și de tratatele europene, așa cum este cazul României în prezent.** Conform proiecțiilor Comisiei Europene, România ar fi printre puținele țări din Uniunea Europeană care ar reversa trendul de consolidare fiscală, amplexarea creșterii deficitului bugetar structural în perioada 2015-2017 fiind de departe cea mai mare din UE. În plus, conform aceluiași proiectii, România, alături de Croația și Franța, ar fi singurele țări din UE care ar depăși chiar și limita de 3% din PIB a deficitului bugetar în 2017. O astfel de situație nu ar rămâne probabil nepenalizată de către piețele financiare, mai ales în condițiile producerii unor șocuri adverse pe piețele internaționale sau chiar a unui proces previzibil de normalizare a dobânzilor în principalele piețe dezvoltate. O astfel de evoluție ar îngusta și mai mult spațiul de manevră la nivelul politicii fiscal-bugetare, prin creșterea potențială a costurilor cu dobânzile la datoria publică. În prezent România beneficiază de costuri de finanțare foarte mici după standarde istorice, rezultat al cumulului a doi factori – lichiditate foarte mare și dobânzi la minime istorice pe piețele internaționale, respectiv restabilirea echilibrelor economice în România ca urmare a eforturilor de ajustare din perioada anilor anteriori.

Venituri și cheltuieli bugetare în proiectul de buget pe 2016

Construcția bugetară pentru anul viitor are drept obiectiv un deficit după standarde *cash* de 2,8% din PIB, care ar urma să aibă drept corespondent un deficit în baza metodologiei europene (ESA 2010) de 2,95% din PIB. Conform proiectului de buget, derapajul fiscal de la un deficit *cash* estimat pentru anul 2015 de 1,2% din PIB (în conformitate cu execuția preliminară) la unul de 2,8% din PIB se produce în contextul în care are loc o reducere a veniturilor bugetare ca procent în PIB de 1,3 pp., consecință directă a reducerilor de taxe și impozite legiferate prin noul Cod

³ Raportul de stabilitate financiară, 2015, Banca Națională a României, pag 163

Fiscal și alte acte normative (o listă a acestora împreună cu impactul lor bugetar este inclusă în anexa 2), concomitent cu o expansiune a cheltuielilor totale cu 0,3 pp. din PIB, datorată în principal creșterilor salariale din sectorul public. Comentariile Consiliului fiscal cu privire la dinamica categoriilor individuale de venituri și cheltuieli se referă la evoluții corectate pentru impactul schemelor de compensare (de tip *swap*, cu impact neutru pe deficitul bugetar) pentru stingerea obligațiilor bugetare restante implementate în 2015 și proiectate pentru 2016.

Dinamica descendentă a raportului venituri bugetare/PIB (comparativ cu execuția preliminară pe 2015) este localizată la nivelul agregatelor TVA (-1 pp. de PIB) și impozite pe venit și salarii (-0,2 pp. de PIB). În primul caz, reducerea este determinată de impactul diminuării cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016, la care se adaugă restul de impact anualizat aferent implementării extinderii cotei reduse de TVA la produsele alimentare, serviciile de restaurant și catering, precum și impactul extinderii cotei de TVA de 9% pentru livrările de apă potabilă și pentru irigații în agricultură. În cel de-al doilea caz, diminuarea încasărilor din impozitul pe venit și salarii apare drept rezultat al reducerii impozitului pe dividende la 5%, precum și al majorării deducerii personale.

Proiecția veniturilor pentru 2016 include influențe temporare din partea unei noi scheme de compensare a obligațiilor restante față de buget (de tip *swap*) cu impact simetric la nivelul veniturilor și cheltuielilor bugetare în cuantum de 850 milioane lei (la nivelul veniturilor impactul apare pe TVA), precum și din partea amnistiei fiscale legiferate care este așteptată a genera încasări suplimentare din obligații fiscale restante evaluate la 413,8 milioane lei (anexa prezintă repartitia acestora pe categorii de venit).

La nivelul cheltuielilor bugetare, majorări ca procent din PIB apar la nivelul cheltuielilor de personal (+0,3 pp., însă cheltuielile de personal din execuția preliminară pe 2015 – baza de comparație – includ circa 4,1 miliarde de lei cheltuieli temporare în urma sentințelor judecătorești favorabile unor categorii de salariați din sectorul public⁴), cheltuielilor de bunuri și servicii (+0,2 pp. de PIB, determinată însă în bună măsură de sume aferente contractelor de tip cost-volum încheiate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate cu contrapartidă pe partea de venituri bugetare), cheltuielilor de capital (+0,2 pp. de PIB), și, în fine, la nivelul cheltuielilor cu dobânzile (+0,1 pp. de PIB). În sens opus, evoluează suma cheltuielilor aferente proiectelor cu finanțare nerambursabilă de la UE (din ambele exerciții financiare, 2007-2013 și 2014-2020) a cărei pondere în PIB scade cu 0,6 pp.

Consiliul fiscal nu are rezerve majore vizavi de proiecția macroeconomică ce fundamentează proiectul de buget, cu excepția celor deja formulate în ceea ce privește dinamica prognozată a PIB potențial. La nivelul agregatelor de venituri, estimările Consiliului fiscal indică însă o

⁴ Ajustând pentru acestea, saltul ponderii în PIB al cheltuielilor de personal ar fi de 0,9 pp. de PIB.

supraevaluare a veniturilor din TVA în cuantum de 3,2 miliarde de lei, din care circa o treime are drept sursă o evaluare superioară celei a MFP a efectului de runda întâi pe 11 luni al reducerii cotei standard de TVA la 20% (modalitatea de evaluare a CF, care determină un impact de circa 8 miliarde de lei (comparativ cu evaluarea MFP de 7 miliarde de lei) este prezentată în anexă). Extrapolarea cu dinamica consumului nominal a nivelului preliminar al încasărilor din TVA pentru anul în curs, ajustat cu nivelul probabil al execuției *swap*-ului din 2015, precum și cu impactul temporar favorabil (la nivelul primelor luni din anul 2015) determinat de rambursările semnificativ mai mari de TVA efectuate la finele lui 2014, și corectat cu impactul restului măsurilor discreționare pentru anul 2016, produce restul de diferență de circa 2,2 miliarde de lei. Cu toate acestea, Consiliul fiscal identifică diferențe de sens contrar (estimarea MFP apare drept mai conservatoare decât cea a CF) la nivelul încasărilor din impozitul pe profit - considerăm că evoluțiile istorice ale agregatului justifică o elasticitate față de dinamica PIB nominal în jurul valorii de 2, superioară celei unitare implicit utilizate de MFP, și prin urmare identificăm un posibil plus de venituri de circa 962 milioane de lei la impozitul pe profit, al încasărilor din impozitul pe venit - unde identificăm un plus probabil de circa 392 milioane de lei. Per total, **CF identifică o supraevaluare a veniturilor de circa 2 miliarde lei (0,3% din PIB).**

Consiliul fiscal nu are rezerve majore în ceea ce privește dimensionarea agregatelor de cheltuieli, însă apreciază ca posibil supradimensionat (în linie de altfel cu practica ultimilor ani) nivelul preconizat al cheltuielilor cu dobânzile și identifică aici o potențială sursă de economii bugetare în cuantum de circa 500 de milioane de lei. Cu toate acestea, un nivel mai prudent al cheltuielilor cu dobânzile apare drept justificat în condițiile în care înregistrarea unui derapaj bugetar de amploare, cumulat și cu eventuale șocuri externe adverse, ar putea avea un impact nefavorabil asupra costurilor de finanțare ale statului.

Cheltuielile de natura investițiilor sunt proiectate să înregistreze o creștere consistentă în anul 2016 (+4 miliarde de lei) comparativ cu execuția preliminară pentru anul curent, cu expansiunea localizată în proporție covârșitoare la categoria cheltuielilor de capital (+3 miliarde de lei), plusuri mai mici fiind previzionate la nivelul altor transferuri de natura investițiilor (+665 milioane lei). Cu toate acestea, execuțiile bugetare din trecut consemnează în mod constant deviații considerabile de la sumele bugetate inițial ori în urma rectificărilor bugetare - în sensul unor cheltuieli de investiții inferioare alocărilor (vezi graficul din anexă): execuția preliminară pentru anul 2015 indică un minim istoric al ultimilor 10 ani în ceea ce privește nivelul cheltuielilor de investiții exprimat ca procent în PIB (4,8%), în pofida unor alocări care, la momentul inițial, apăreau ca extrem de generoase. O evoluție similară nu poate fi exclusă nici pentru anul 2016, în condițiile în care ipoteza aparentă în proiecția bugetară a unei absorbții relativ ridicate a fondurilor structurale aferente noului exercițiu financiar 2014-2020 poate fi considerată drept optimistă - istoric, estimările inițiale de absorbție nu s-au materializat niciodată la nivelurile indicate.

Strategia fiscal-bugetară 2016-2018

În ceea ce privește Strategia fiscal-bugetară 2016-2018, atenția autorităților apare din nou drept exclusiv concentrată pe termenul scurt (anul următor), neacordând aceeași atenție proiecțiilor bugetare pe termen mediu. În mai toate strategiile fiscal-bugetare pe care Consiliul fiscal le-a primit de-a lungul anilor (începând cu anul 2010), a existat tentația de a genera cu extrem de mare ușurință consolidare fiscală pe termen mediu, fără o fundamentare riguroasă a veniturilor și cheltuielilor bugetare. Similar, strategia curentă indică o deteriorare extrem de modestă a deficitului structural în anul 2017 (0,1% din PIB), în pofida celei de-a doua tranșe de reduceri de taxe în conformitate cu prevederile noului Cod Fiscal, urmată de o ajustare structurală de circa 0,5 pp. de PIB în 2018. La finele orizontului strategiei, distanța față de obiectivul pe termen mediu (OTM) rămâne substanțială, cu un necesar de consolidare structurală (conform estimărilor MFP) de circa 1,4 pp. din PIB.

Ilustrativă în acest sens este maniera surprinzătoare în care se produce menținerea relativ constantă a nivelului deficitului efectiv în anul 2017. Ca de altfel în ultimele două iterații ale strategiei fiscal-bugetare, apare o necorelare flagrantă între dimensiunea cheltuielilor aferente programelor cu finanțare europeană și cea a veniturilor din fonduri UE – subestimarea cofinanțării necesare unui volum dat de venituri din fonduri europene generând, *ceteris paribus*, deficite mai mici. Astfel, determinând necesarul preconizat de cofinanțare ca diferență între suma agregatelor de cheltuieli aferente proiectelor cu finanțare nerambursabilă din ambele exerciții financiare (înainte de consolidare) și cel al intrărilor preconizate din fonduri post-aderare nerambursabile (de asemenea din ambele exerciții financiare), nivelul cofinanțării este mai mic în 2017 decât nivelul implicit din proiecția bugetară pentru anul 2016 cu circa 2,4 miliarde de lei, în pofida faptului că veniturile din fonduri UE sunt preconizate a fi mai mari cu circa 800 milioane de lei. Suntem extrem de sceptici că acesta este o ipoteză rezonabilă, mai ales în condițiile în care demararea unor proiecte de investiții noi finanțate din alocările exercițiului 2014-2020 ar presupune un volum mai ridicat de cheltuieli neeligibile la debutul acestora. Extrapolarea raportului cofinanțări – venituri din fonduri UE aferent anilor 2015 și 2016 indică un *gap* de circa 3 miliarde lei în sensul subdimensionării cheltuielilor de cofinanțare din proiecția aferentă anului 2017.

O a doua discrepanță la nivelul proiecției bugetare a anului 2017 apare în ceea ce privește dimensiunea preconizată a cheltuielilor de asistență socială din Bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS). Corelația cu ritmul de creștere a punctului de pensie dispare la nivelul acestui an (datele indică respectarea acesteia atât înainte cât și după 2017): dacă algoritmul definit de lege pentru indexarea punctului de pensie (inflație plus jumătate din creșterea salariului mediu real din 2015) ar indica o majorare a punctului de pensie cu circa 4% (inflația este negativă, iar dinamica salariului real din proiecția CNP pentru anul curent indică un nivel de circa 8%),

volumul cheltuielilor de asistență socială a BASS nu consemnează decât o creștere de 1,6%. Consiliul fiscal consideră că astfel este subevaluată dimensiunea cheltuielilor cu circa 1,2 miliarde de lei (0,15% din PIB).

Însumate, aceste două elemente indică o probabilă subevaluare a cheltuielilor bugetare (și, deci a deficitului bugetar) în cuantum de circa 4,2 miliarde lei (0,5% din PIB) în anul 2017. Dacă adăugăm acestei sume și impactul propagat al supraevaluării de venituri identificate de Consiliul fiscal pentru anul 2016 (0,3% din PIB) deficite de 3,7% din PIB potrivit metodologiei europene (nivel de altfel identic cu cel indicat de cea mai recentă proiecție a CE) și respectiv de 3,6% în standard *cash*, apar drept foarte probabile pentru 2017, mai degrabă decât cifrele de 2,9%, respectiv 2,8% din PIB avansate în SFB 2016-2018.

Concluzii

Proiectul de buget pe anul 2016 consemnează o abatere deliberată și de amploare de la toate regulile fiscale instituite atât de legislația națională, cât și de tratatele europene semnate de România și induce o vulnerabilizare de proporții a poziției finanțelor publice complicând substanțial gestionarea acestora în eventualitatea manifestării unor șocuri adverse. Consiliul fiscal nu susține câtuși de puțin o astfel de abordare a politicii fiscal-bugetare, măsurile adoptate având un impact permanent asupra deficitului bugetar, generând un derapaj a cărui corectare ulterioară prin măsuri de consolidare fiscală, așa cum arată teoria economică, estimările empirice de la nivel internațional și însăși experiența României din ultimii 10 ani, este probabil să genereze costuri economice și sociale care să depășească efectele pozitive pe termen scurt ale relaxării fiscale.

Evaluările Consiliului fiscal indică o probabilitate ridicată de apariție a unui *gap* negativ de venituri la nivelul anului 2016 (0,3% din PIB), având drept sursă o probabilă supraevaluare a veniturilor din TVA. La nivelul anului 2017, lipsa de corelație între dimensiunea cofinanțării necesare și volumul intrărilor preconizate de fonduri europene, la care se adaugă cea între dinamica cheltuielilor de asistență socială și cea a punctului de pensie implică, în plus, o subestimare probabilă a cheltuielilor cu circa 0,5% din PIB. În aceste condiții, riscul de depășire a nivelului de referință de 3% din PIB și de reintrare în procedură de deficit excesiv apare drept semnificativ în 2016 și cu atât mai mult în 2017, construcția bugetară curentă furnizând doar minime marje de siguranță în acest sens, cel mai probabil localizate tot la nivelul cheltuielilor de natura investițiilor. Deficite de 3,3% din PIB, respectiv 3,7% din PIB în primii doi ani acoperiți de SFB 2016-2018 apar drept probabile într-un scenariu de politici nemodificate (engl. *no policy change*).

Derapajul bugetar care se prefigurează în anii următori este generat de un mix de reduceri agresive de taxe, în special pe consum, combinate cu creșteri ample de cheltuieli bugetare, în

special a celor de natură salarială. Estimările curente de venituri indică faptul că România va avea, începând cu anul 2016, de departe cele mai mici venituri bugetare din UE, ceea ce va complica foarte mult construcția bugetară pe termen mediu. Simptomatică în sensul sacrificării obiectivelor pe termen lung în vederea eliberării unui spațiu fiscal pe termen scurt este decizia diminuării la doar 0,1 pp. a transferurilor suplimentare de contribuții către pilonul II de pensii (la 5,1%), în condițiile în care anul 2016 ar fi trebuit, conform legii, să marcheze atingerea nivelului țintă de 6%, asigurându-se și recuperarea pauzei din 2009 a majorării acestor transferuri; dacă decizia amânării din 2009 era luată în condițiile unei contracții economice masive, cea de acum survine într-o conjunctură economică favorabilă.

În aceste condiții, Consiliul fiscal recomandă Guvernului accelerarea măsurilor de reformă structurală cu impact asupra ratei de colectare a veniturilor bugetare și asupra eficienței cheltuirii banilor publici. În acest sens, Consiliul fiscal consideră că recuperarea întârzierilor mari și urgentarea implementării programului cu Banca Mondială semnat în 2013 de către România cu privire la modernizarea sistemului de administrare a veniturilor bugetare trebuie să fie o prioritate imediată. În cadrul acestui proiect, infrastructură IT și informatizarea procesului de colectare a taxelor ar ușura foarte mult efortul birocratic de plată a taxelor și ar crește conformarea voluntară. De asemenea, operaționalizarea rapidă a procesului de prioritarizare a investițiilor publice și o reformă reală a administrației publice, menită să așeze pe bază de management al performanței, funcționarea statului pe diverse paliere ar putea genera câștiguri însemnate de eficiență la nivelul cheltuielilor bugetare.

Opiniile și recomandările formulate mai sus de Consiliul fiscal au fost aprobate de Președintele Consiliului fiscal, conform prevederilor art. 56, alin (2), lit. d) din Legea nr. 69/2010 republicată, în urma însușirii acestora de către membrii Consiliului, prin vot, în ședința din data de 9 decembrie 2015.

9 decembrie 2015

Președinte Consiliul fiscal

IONUȚ DUMITRU

Anexe

Anexa nr. 1: Măsurile de politică fiscală - venituri bugetare		- milioane lei
	Impact bugetar	Categoria de venituri
Măsurile de politică fiscală*:	-10.680,1	
Majorarea nivelului deducerilor personale acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere astfel încât acestea să fie cuprinse între 300 lei/lunar și 800 lei/lunar, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv.	-539,8	Impozitul pe salarii și venit
Majorarea cotelor de cheltuieli forfetare de la 25% la 40% pentru venituri din cedarea folosinței bunurilor, inclusiv pentru venitul net din arendă.	-111,8	Impozitul pe salarii și venit
Venituri din investiții - revizuirea capitolului astfel cum a fost propus în cadrul proiectului privind rescrierea Codului fiscal.	-230,3	Impozitul pe salarii și venit
Reducerea cotei de impozit pentru veniturile din dividende la 5%.	-1357,2	Impozitul pe salarii și venit
Majorarea sumei neimpozabile lunare luată în calcul la stabilirea venitului impozabil lunar din pensii la 1.050 lei, începând cu drepturile aferente lunii ianuarie 2016.	-137,8	Impozitul pe salarii și venit
Modificare cotă de impozitare microîntreprinderi în funcție de număr de salariați și creștere plafon la 100.000 euro.	-300,0	Alte impozite pe profit, venit și câștiguri din capital de la persoane juridice
Extinderea activelor eligibile pentru aplicarea schemei privind scutirea profitului reinvestit.	-56,0	Impozit pe profit
Revizuirea regimului veniturilor din dividende primite de la persoane juridice române prin neimpozitarea dividendelor primite de la o persoană juridică română.	-57,0	Impozit pe profit
Impozit pe veniturile din dividende obținute din România de persoanele nerezidente - modificare cotă la 5%.	-110,7	Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital
Extinderea aplicabilității cotei reduse de 9% pentru apă potabilă și apă pentru irigații în agricultură.	-233,8	Taxă pe valoare adăugată
Reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20%**.	-8.046,46	Taxă pe valoare adăugată
Modificarea nivelului de accizare pentru băuturile alcoolice	-312,5	Accize
Eliminarea din sfera de aplicare a accizelor a altor produse accizabile.	-71,8	Accize

Creșterea accizei de la 412,02 lei/1000 țigarete la 430,71 lei/1000 țigarete.	455,7	Accize
Efectuarea de plăți anticipate cu titlu de CAS, în care baza lunară reprezintă 35% din câștigul salarial mediu brut în vigoare în anul pentru care se stabilesc plățile anticipate, în cazul persoanele fizice care realizează venituri din activități independente.	-161,8	Contribuții de asigurări
Eliminarea excepției care stabilește că persoanele fizice care realizează venituri din activități independente nu datorează CAS dacă realizează și venituri din salarii.	200,4	Contribuții de asigurări
Creșterea plafonului utilizat la calculul CASS în cazul veniturilor din pensie de la 740 lei (cât este în prezent) la valoarea punctului de pensie stabilit anual.	-144,5	Contribuții de asigurări
Majorarea salariilor personalului bugetar care nu a beneficiat de alte creșteri în anul 2015 cu 10%, a personalului CNPP cu 25%, dublarea salariilor personalului din ANSVSA, respectiv majorarea salarii personal asistență socială cu 25% de la 1 decembrie 2015.	1.305,2	Impact total pe venituri, din care:
	270,2	Impozit pe venit
	1.035,0	Contribuții de asigurări
Eliminarea obligativității plății CAS aferent angajatorului în cazul angajaților din poliție, armată, și servicii speciale în contextul revenirii la sistemul pensiilor de serviciu existent înainte de 2010.	-936,0	Contribuții de asigurări
Amnistia fiscală OUG 44/2015	413,8	Impact total pe venituri, din care:
	52,6	Impozit pe profit
	86,9	Impozit pe venit
	190,8	TVA
	81,1	Accize

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice

* Sunt enumerate doar măsurile cu impact bugetar mai mare de 50 de milioane lei.

** În cazul reducerii cotei standard de TVA cu 4 pp este precizată estimarea Consiliul fiscal care diferă semnificativ de cea a MFP (pierderea de venituri este estimată de Consiliul fiscal ca fiind mai ridicată cu circa 1150 milioane lei față de proiecția MFP).

Anexa nr. 2: Măsuri de politică fiscală - cheltuieli bugetare		- milioane lei
	Impact bugetar	Categoria de cheltuieli
Măsuri de politică fiscală	9.263,0	
Dublarea alocației de stat pentru copii începând cu 1 iulie 2015.	Impact 2016: 900 Impact anualizat: 1800	Asistență socială
Majorarea indemnizațiilor veteranilor de război și ale persoanelor persecutate din motive etnice și politice.	600	Asistență socială
Instituire pensii de serviciu pentru grefieri, personal navigant, personal diplomatic și consular, funcționari publici parlamentari.	300	Asistență socială
Majorarea salariilor personalului din unitățile sanitare cu 25% de la 1 octombrie 2015.	Impact 2016: 1500 Impact anualizat: 1800	Cheltuieli de personal
Majorarea salariilor personalului din învățământ cu 15% de la 1 decembrie 2015.	1700	Cheltuieli de personal
Majorarea salariului personalului din instituțiile publice de subordonare locală de la 1 august 2015.	Impact 2016: 867 Impact anualizat: 1300	Cheltuieli de personal
Actualizare normă de hrană și echipament pentru militari și polițiști.	Impact 2016: 750 Impact anualizat: 1000	Cheltuieli de personal
Majorarea de la 1 decembrie 2015 cu 10% a salariilor personalului din administrație, cercetare, cultură, diplomație, justiție, armată.	2.733,40	Cheltuieli de personal
Majorare salarii asistență socială cu 25%.	556,235	Cheltuieli de personal
Majorare salarii personalul CNPP cu 25%.	41,3	Cheltuieli de personal
Salarizarea personalului din ANSVSA similară cu cea a personalului din Ministerul Fondurilor Europene (dublarea salariilor).	250,8	Cheltuieli de personal
Eliminarea obligativității plății CAS aferent angajatorului în cazul angajaților din poliție, armată, și servicii speciale în contextul revenirii la sistemul pensiilor de serviciu existent înainte de 2010.	-936,0	Cheltuieli de personal

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice

Anexa nr. 3: Metodologie de calcul impact bugetar al reducerii cotei standard de TVA cu 4 pp începând cu 1 ianuarie 2016

1. Punctul de plecare în estimarea pierderii de venituri implicată de reducerea cotei standard de TVA cu 4 pp începând cu 1 ianuarie a fost reprezentat de proiecția Consiliului fiscal privind încasările din TVA aferente anului 2015, nete de impactul schemelor de compensare de tip *swap* care este superioară celei a MFP din a doua rectificare bugetară cu circa 500 milioane de lei.

2. Estimarea pierderii de venituri se bazează pe determinarea încasărilor din TVA aferente produselor afectate de reducerea cotei standard, care a fost realizată prin eliminarea din bază a produselor și serviciilor care beneficiază în prezent de cotă redusă. De asemenea, trebuie ținut cont și de faptul că reducerea TVA la 9% în cazul alimentelor și serviciilor de restaurant a fost implementată începând cu 1 iunie 2015, iar încasările din primele 6 luni ale anului 2015 potrivit metodologiei *cash* au încorporat o cotă de 24% pentru aceste produse și servicii.

3. Astfel, pentru a elimina din bază încasările din TVA din alimente și servicii de restaurant s-a procedat în felul următor: s-au determinat încasările teoretice din TVA în absența reducerii TVA la alimente începând cu 1 iunie și apoi s-au scăzut încasările teoretice din TVA dacă s-ar fi menținut cota de 24%.

4. Impactul măsurii la nivelul anului 2015 a fost determinat împărțind baza determinată la punctul anterior la 24 (pentru a afla încasările aferente unui punct de TVA) și apoi s-a înmulțit rezultatul cu 4 și apoi cu 11/12 (reducerea TVA de la 1 ianuarie afectează doar 11 luni de execuție *cash*).

5. Rezultatul obținut pe baza metodologiei descrie la punctul anterior a fost extrapolat cu dinamica prognozată a consumului nominal pentru 2016.

	Nr. crt.	
Încasări din TVA nete de <i>swap</i> proiectate de CF pentru 2015	1	56.107
Impact la nivelul anului 2015 al reducerii TVA la alimente	2	2.779
Încasări din TVA la nivelul anului 2015 în absența reducerii TVA la alimente	3	58.886
Încasări TVA din alimente în absența reducerii TVA la 9% (cu TVA de 24%)	$4=(2*2)/15*24$	8.893,00
Încasări din TVA pâine și produse de panificație	5	400,00
Încasări din TVA produse și servicii cu cotă de 24% (total bunuri și servicii exclusiv alimente)	$6=3-4-5$	49.593,00
Impact reducere TVA la 20% la nivelul anului 2015	$7=(6/24*4)*11/12$	7.576,71
Creștere nominală a consumului individual al gospodăriilor exclusiv autoconsum pentru 2016	8	6,20%
Impact reducere TVA la 20% la nivelul anului 2016	$9=7+(1+8)$	8.046,46

Anexa nr. 4	Execuție preliminată 2015 potrivit MFP	Swap execuție R2 2015	Execuție preliminată 2015 potrivit MFP (fără swap)	Proiect buget 2016	Swap planificat 2016	Proiect buget 2016 fără swap	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016/ Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016/ Execuție preliminată 2015	Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015
	1	2	3=1-2	4	5	6=4-5	7=4-1	8=6-3	9=4/1	10=6/3	fără swap, pondere în PIB		
	11	12	13=12-11										
VENITURI TOTALE	227.825,7	1.538,7	225.287,0	231.129,5	850,0	230.275,5	1.299,8	3.988,9	1,0%	1,8%	32,1%	30,8%	-1,3%
Venituri curente	212.881,2	1.538,7	211.342,5	217.018,1	850,0	216.168,1	4.137,0	4.825,7	1,9%	2,3%	30,0%	29,0%	1,0%
Venituri fiscale	137.524,2	1.538,7	135.985,5	136.123,0	850,0	135.273,0	-1.401,2	-712,5	-1,0%	-0,5%	19,3%	18,1%	1,2%
Impozitul pe profit, salarii, venit și câștiguri din capital	41.402,1		41.402,1	41.759,6		41.759,6	357,5	357,5	0,9%	0,9%	5,9%	5,6%	-0,3%
Impozitul pe profit	13.725,5		13.725,5	14.384,9		14.384,9	659,4	659,4	4,8%	4,8%	1,9%	1,9%	0,0%
Impozitul pe salarii și venit	26.118,8		26.118,8	26.206,9		26.206,9	88,1	88,1	0,3%	0,3%	3,7%	3,5%	-0,2%
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital	1.557,8		1.557,8	1.167,8		1.167,8	-390,0	-390,0	-25,0%	-25,0%	0,2%	0,2%	-0,1%
Impozite și taxe pe proprietate	5.774,8		5.774,8	5.980,1		5.980,1	205,3	205,3	3,6%	3,6%	0,8%	0,8%	0,0%
Impozite și taxe pe bunuri și servicii	89.132,4	1.392,7	87.739,7	87.137,6	850,0	86.287,6	-1.994,8	-1.452,1	2,2%	1,7%	12,5%	11,6%	-0,9%
TVA	57.000,7	1.392,7	55.608,0	52.342,3	850,0	51.492,3	-4.658,4	-4.115,7	-8,2%	-7,4%	7,9%	6,9%	1,0%
Accize	26.042,2		26.042,2	27.382,3		27.382,3	1.340,1	1.340,1	5,1%	5,1%	3,7%	3,7%	0,0%
Alte impozite și taxe pe bunuri și servicii	2.764,5		2.764,5	3.958,6		3.958,6	1.194,1	1.194,1	43,2%	43,2%	0,4%	0,5%	0,1%
Taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	3.325,0		3.325,0	3.454,5		3.454,5	129,5	129,5	3,9%	3,9%	0,5%	0,5%	0,0%
Impozitul pe comerțul exterior (taxe vamale)	773,0		773,0	836,7		836,7	63,7	63,7	8,2%	8,2%	0,1%	0,1%	0,0%
Alte impozite și taxe fiscale	441,9		441,9	409,0		409,0	-32,9	-32,9	7,5%	-7,5%	0,1%	0,1%	0,0%
Contribuții de asigurări	56.996,7	146,0	56.850,7	61.748,8		61.748,8	4.752,1	4.898,1	8,3%	8,6%	8,1%	8,3%	0,2%
Venituri nefiscale	18.360,3		18.360,3	19.146,4		19.146,4	786,1	786,1	4,3%	4,3%	2,6%	2,6%	0,0%
Venituri din capital	912,5		912,5	951,7		951,7	39,2	39,2	4,3%	4,3%	0,1%	0,1%	0,0%
Donații	5,2		5,2	20,6		20,6	15,4	15,4	295,9%	295,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Sume de la UE în contul plăților efectuate*) și prefinanțări	13.599,6		13.599,6	336,9		336,9	-13.262,7	-13.262,7	-97,5%	-97,5%	1,9%	0,0%	-1,9%

Anexa nr. 4	Execuție preliminată 2015 potrivit MFP	Swap execuție R2 2015	Execuție preliminată 2015 potrivit MFP (fără swap)	Proiect buget 2016	Swap planificat 2016	Proiect buget 2016 fără swap	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015 fără swap	Proiect buget 2016/ Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016/ Execuție preliminată 2015 fără swap	Execuție preliminată 2015	Proiect buget 2016	Proiect buget 2016 - Execuție preliminată 2015
	1	2	3=1-2	4	5	6=4-5	7=4-1	8=6-3	9=4/1	10=6/3	fără swap, pondere în PIB		
											11	12	13=12-11
Sume încasate în contul unic, la bugetul de stat	150,2		150,2	0,0		0,0	-150,2	150,2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	416,3		416,3	12.798,1		12.798,1	12.381,8	12.381,8			0,1%	1,7%	1,7%
CHELTUIELI TOTALE	236.178,3	1.538,7	234.639,6	252.030,9	850,0	251.180,9	15.852,7	16.541,4	6,7%	7,0%	33,3%	33,6%	0,3%
Cheltuieli curente	220.297,0	996,0	219.301,0	232.830,4	850,0	231.980,4	12.533,4	12.679,4	5,7%	5,8%	31,1%	31,1%	-0,1%
Cheltuieli de personal	51.836,0	146,0	51.690,0	57.253,0		57.253,0	5.417,0	5.563,0	10,5%	10,8%	7,3%	7,7%	0,3%
Bunuri și servicii	39.388,6		39.388,6	43.114,4		43.114,4	3.725,8	3.725,8	9,5%	9,5%	5,6%	5,8%	0,2%
Dobânzi	9.741,4		9.741,4	11.084,0		11.084,0	1.342,6	1.342,6	13,8%	13,8%	1,4%	1,5%	0,1%
Subvenții	6.294,8		6.294,8	6.451,0		6.451,0	156,2	156,2	2,5%	2,5%	0,9%	0,9%	0,0%
Transferuri - Total	112.666,6	850,0	111.816,6	114.295,1	850,0	113.445,1	1.628,6	1.628,6	1,4%	1,5%	15,9%	15,2%	-0,7%
Transferuri între unități ale administrației publice	1.138,0	850,0	288,0	1.966,8	850,0	1.116,8	828,8	828,8	72,8%	287,8%	0,0%	0,1%	0,1%
Alte transferuri	11.063,7		11.063,7	12.370,9		12.370,9	1.307,2	1.307,2	11,8%	11,8%	1,6%	1,7%	0,1%
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	20.058,4		20.058,4	4.610,7		4.610,7	-15.447,7	-15.447,7	-77,0%	-77,0%	2,8%	0,6%	2,2%
Asistență socială	75.849,2		75.849,2	79.372,9		79.372,9	3.523,7	3.523,7	4,6%	4,6%	10,8%	10,6%	-0,1%
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare 2014-2020	495,2		495,2	12.449,2		12.449,2	11.954,0	11.954,0	2414,0%	2414,0%	0,1%	1,7%	1,6%
Alte cheltuieli	4.062,0		4.062,0	3.524,5		3.524,5	537,5	537,5	-13,2%	-13,2%	0,6%	0,5%	0,1%
Fonduri de rezervă	0,0		0,0	100,0		100,0	100,0	100,0			0,0%	0,0%	0,0%
Cheltuieli aferente programei cu finanțare rambursabilă	369,6		369,6	532,8		532,8	163,2	163,2	44,1%	44,1%	0,1%	0,1%	0,0%
Cheltuieli de capital	16.906,8	542,7	16.364,1	19.200,5		19.200,5	2.293,7	2.836,4	13,6%	17,3%	2,3%	2,6%	0,2%
Operațiuni financiare	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0	0,0			0,0%	0,0%	0,0%
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-1.025,5		-1.025,5	0,0		0,0	1.025,5	1.025,5			0,1%	0,0%	0,1%
EXCEDENT(+)/DEFICIT(-)	-8.352,6		-8.352,6	-20.905,5		-20.905,5	-12.552,9	-12.552,9	-150,3%	-150,3%	-1,2%	-2,8%	-1,6%

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice, calcule proprii Consiliul fiscal

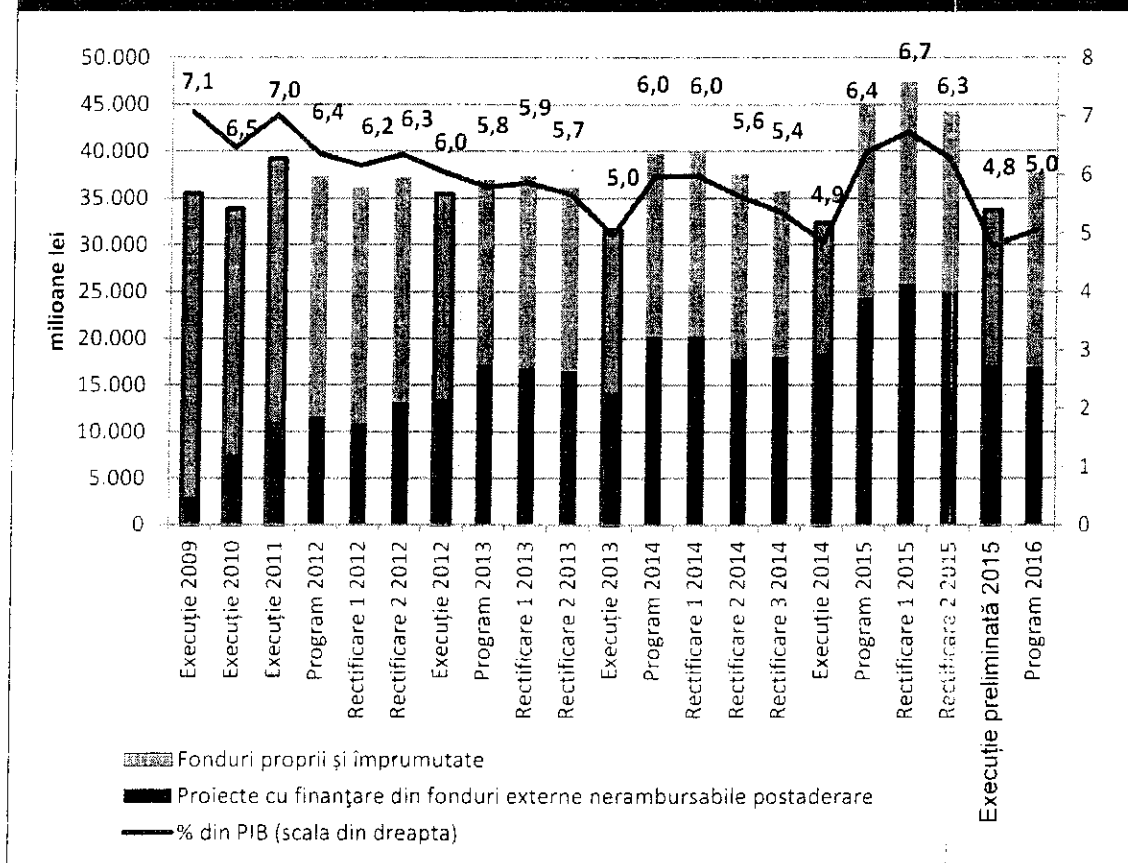
Anexa nr. 5: Proiecția veniturilor	2015	2016		Explicații	Baze macroeconomice relevante	Proiecție venituri CF	Venituri BGC prevăzute în proiectul de buget 2016 (conțin swap)	Diferențe proiecție CF față de MFP
	Execuție preliminară 2015 potrivit MFP (fără swap)	Influența schemei de compensare 2016	Măsuri de politică fiscală					
VENITURI TOTALE	226.287,0	850	-10.680,1			226.963,2	231.125,5	-2.162,2
Venituri curente	211.342,5	850	-10.680,1			214.740,4	217.018,1	2.277,8
Venituri fiscale	135.985,5	850	-10.680,1			134.096,9	136.123,0	-2.026,0
Impozit pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane juridice	14.633,2					15.945,6	14.983,4	962,2
Impozit pe profit	13.725,5		-77,5	(Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de suma din execuția preliminară potrivit MFP)*(1+Δ% bază macroeconomică relevantă*2 (elasticitate potrivit CE) la care se adaugă măsurile de politică fiscală	PIB nominal (+5,98%)	15.288,4	14.384,9	903,6
Alte impozite pe profit, venit și câștiguri din capital de la persoane juridice	907,7		-359,0	(Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de suma din execuția preliminară potrivit MFP)*(1+Δ% bază macroeconomică relevantă*2 (elasticitate potrivit CE) la care se adaugă măsurile de politică fiscală	PIB nominal (+5,98%)	657,2	598,5	58,6
Impozit pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane fizice	26.768,9					26.863,5	26.776,2	87,3
Impozitul pe salarii și venit	26.118,8		2.143,6	(Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de suma execuția preliminară potrivit MFP din care s-au eliminat veniturile suplimentare din titluri executorii de la nivelul anului 2015 estimate la 447,5 milioane lei)* Dinamica bazelor macroeconomice relevante, la care se adaugă impactul măsurilor de politică fiscală (-2500,7 milioane lei)	Numărul de salariați (+3,46%) Câștigul salarial mediu brut (+6,77%)	26.598,5	26.206,9	391,6
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital	650,1		-110,7	(Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de suma din execuția preliminară potrivit MFP)*(1+Δ% bază macroeconomică relevantă*2 (elasticitate potrivit CE) la care se adaugă măsurile de politică fiscală	PIB nominal (+5,98%)	617,1	569,3	47,8
Impozite și taxe pe proprietate	5.774,8		-13,4	Conform proiecției MFP: încasările sunt prevăzute a crește ușor față de anul 2015, iar această evoluție este posibilă în contextul în care autoritățile locale se vor prevala de libertatea de a modifica taxele și impozitele locale în contextul în care nu este prevăzută nici o creștere generalizată la nivelul acestei categorii de taxe.		5.980,1	5.980,1	0,0

Impozite și taxe pe bunuri și servicii	87.739,7	850				84.008,3	87.137,6	-3.129,3
TVA	55.608,0	850	-8.089,5	(Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de proiecția Consiliului fiscal pentru aceste agregat bugetar, net de swap considerând execuția bugetară la 10 luni și celelalte informații disponibile de 56.107 mil. lei, acesta fiind superior estimării MFP cu 500 de milioane de lei din care s-a scăzut impactul pe 6 luni al reducerii TVA la alimente și servicii de restaurant având în vedere aplicarea măsurii de la 1 iunie 2015)*Dinamica bazei macroeconomice, la care se adaugă valoarea swap-ului aferent anului 2016 precum și impactul negativ al măsurilor de politică fiscală estimat de Consiliul fiscal (diferit față de cel al MFP în sensul unor pierderi de venituri mai mari cu circa 1148,6 milioane lei)	Cheltuiala cu consumul final al populației exclusiv autoconsum și piața țărănească (+6,2%)	49.159,9	52.342,3	-3.182,3
Accize	26.042,2		134,9	(Punctul de extrapolare este reprezentat seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP)*Dinamica bazei macroeconomice, la care se adaugă impactul măsurilor de politică fiscală	Cheltuiala cu consumul final al populației exclusiv autoconsum și piața țărănească în termeni reali (+4,78%)	27.428,5	27.382,3	46,2
Alte impozite și taxe pe bunuri și servicii	2.764,5			Potrivit proiecției MFP. Diferența de circa 1 miliard de lei între încasările estimate potrivit MFP și încasările care ar prevala având în vedere dinamica bazei macroeconomice relevante a fost justificată de MFP prin inițierea unor contracte de tip cost volum în sistemul sanitar.	Cheltuiala cu consumul final al populației exclusiv autoconsum și piața țărănească (+6,2%)	3.958,6	3.958,6	0,0
Taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	3.325,0		-16,9	(Punctul de extrapolare este reprezentat seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP)*Dinamica bazei macroeconomice, la care se adaugă impactul măsurilor de politică fiscală	PIB real (+4,1%)	3.461,3	3.454,5	6,8
Impozitul pe comerțul exterior (taxe vamale)	773,0		2,5	(Punctul de extrapolare este reprezentat seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP)*Dinamica bazei macroeconomice	Import de bunuri și servicii (+7,4%)	831,2	836,7	-5,5
Alte impozite și taxe fiscale	441,9			(Punctul de extrapolare este reprezentat seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP)*Dinamica bazei macroeconomice	PIB nominal (+5,98%)	468,3	409,0	59,3

Contribuții de asigurări	56.850,7	6,9	{Punctul de pornire al extrapolării este reprezentat de seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP din care se scade impactul aferent CAS provenit din titluri executorii din 2015 de 1.306,4 milioane lei)*Dinamica bazelor macroeconomice, la care se adaugă impactul măsurilor de politică fiscală, din suma totală deducându-se impactul majorării contribuției la Pilonul II cu 0,1 pp (-100 de milioane lei)	Numărul de salariați (+3,46%) Căstingul salarial mediu brut (+6,77%)	61.497,1	61.748,8	251,7
Venituri nefiscale	18.360,3		Conform proiecției MFP	Rata medie a inflației prognozate pentru 2016 (0,5%)	19.146,4	19.146,4	0,0
Venituri din capital	912,5		{Punctul de extrapolare este reprezentat seria disponibilă în execuția preliminară potrivit MFP}*Indicele prețurilor de consum		917,1	951,7	34,7
Donații	5,2		Conform proiecției MFP		20,6	20,6	0,0
Sume de la UE în contul plăților efectuate*) și prefinanțări	13.599,6		Conform proiecției MFP		336,9	336,9	0,0
Operațiuni financiare	0,0				0,0	0,0	0,0
Sume încasate în contul unic, la bugetul de stat	150,2				150,2	0,0	150,2
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020	416,3		Conform proiecției MFP		12.798,1	12.798,1	0,0

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice, calcule proprii Consiliul fiscal

Anexa nr. 6: Evoluția cheltuielilor pentru investiții în perioada 2009-2016 – nivel planificat vs. realizări, mil. lei

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, calculele Consiliului fiscal

Anexa nr. 7: Evoluția agregatelor bugetare în perioada 2016-2017	Proiect buget 2016	Proiect buget 2017	Proiect buget 2017 - Proiect buget 2016	Proiect buget 2017/Proiect buget 2016	Proiect buget 2016	Proiect buget 2017	Proiect buget 2017 - Proiect buget 2016
	1	2	3=2-1	4=2/1	5	6 pondere în PIB	7=6-5
VENITURI TOTALE	231.125,5	236.855,7	5.730,3	2,5%	31,0%	29,8%	-1,18%
Venituri curente	217.018,1	221.957,5	4.939,3	2,3%	29,1%	27,9%	-1,16%
Venituri fiscale	136.123,0	135.714,4	-408,5	-0,3%	18,2%	17,1%	-1,17%
Impozitul pe profit, salarii, venit și câștiguri din capital	41.759,6	44.601,0	2.841,4	6,8%	5,6%	5,6%	0,01%
Impozitul pe profit	14.384,9	15.035,3	650,4	4,5%	1,9%	1,9%	-0,04%
Impozitul pe salarii și venit	26.206,9	28.354,2	2.147,3	8,2%	3,5%	3,6%	0,06%
Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital	1.167,8	1.211,5	43,7	3,7%	0,2%	0,2%	0,00%
Impozite și taxe pe proprietate	5.980,1	5.649,8	-330,3	-5,5%	0,8%	0,7%	-0,09%
Impozite și taxe pe bunuri și servicii	87.137,6	84.131,3	-3.006,3	-3,5%	11,7%	10,6%	-1,09%
TVA	52.342,3	51.826,6	-515,7	-1,0%	7,0%	6,5%	-0,49%
Accize	27.382,3	25.772,7	-1.609,6	-5,9%	3,7%	3,2%	-0,43%
Alte impozite și taxe pe bunuri și servicii	3.958,6	2.893,3	-1.065,3	-26,9%	0,5%	0,4%	-0,17%
Taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități	3.454,5	3.638,7	184,3	5,3%	0,5%	0,5%	-0,01%
Impozitul pe comerțul exterior (taxe vamale)	836,7	895,9	59,2	7,1%	0,1%	0,1%	0,00%
Alte impozite și taxe fiscale	409,0	436,4	27,5	6,7%	0,1%	0,1%	0,00%
Contribuții de asigurări	61.748,8	66.487,5	4.738,7	7,7%	8,3%	8,4%	0,09%
Venituri nefiscale	19.146,4	19.755,5	609,1	3,2%	2,6%	2,5%	-0,08%
Venituri din capital	951,7	994,5	42,8	4,5%	0,1%	0,1%	0,00%
Donații	20,6	2,8	-17,8	-86,4%	0,0%	0,0%	0,00%
Sume de la UE în contul plăților efectuate*) și prefinanțări	336,9	184,3	-152,5	-45,3%	0,0%	0,0%	-0,02%
Sume încasate în contul unic, la bugetul de stat	0,0	0,0	0,0		0,0%	0,0%	0,00%
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrelui financiar 2014-2020	12.798,1	13.716,7	918,5	7,2%	1,7%	1,7%	0,01%

Anexa nr. 7: Evoluția agregatelor bugetare în perioada 2016-2017	Proiect buget 2016	Proiect buget 2017	Proiect buget 2017 - Proiect buget 2016	Proiect buget 2017/Proiect buget 2016	Proiect buget 2016	Proiect buget 2017	Proiect buget 2017 - Proiect buget 2016
	1	2	3=2-1	4=2/1	5	6	7=6-5
CHELTUIELI TOTALE	252.030,9	258.858,0	6.827,0	2,7%	23,8%	32,5%	1,21%
Cheltuieli curente	232.830,4	238.779,5	5.949,1	2,6%	31,2%	30,0%	-1,16%
Cheltuieli de personal	57.253,0	59.033,8	1.780,7	3,1%	7,7%	7,4%	-0,25%
Bunuri și servicii	43.114,4	44.949,0	1.834,6	4,3%	5,8%	5,7%	-0,12%
Dobânzi	11.084,0	12.079,1	995,1	9,0%	1,5%	1,5%	0,03%
Subvenții	6.451,0	6.457,2	6,2	0,1%	0,9%	0,8%	-0,05%
Transferuri - Total	114.295,1	115.611,5	1.316,4	1,2%	15,3%	14,5%	-0,77%
Transferuri între unități ale administrației publice	1.966,8	1.245,3	-721,5	-36,7%	0,3%	0,2%	-0,11%
Alte transferuri	12.370,9	12.220,5	-150,4	-1,2%	1,7%	1,5%	-0,12%
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	4.610,7	240,0	-4.370,7	-94,8%	0,6%	0,0%	-0,59%
Asistență socială	79.372,9	81.777,0	2.404,1	3,0%	10,6%	10,3%	-0,35%
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare 2014-2020	12.449,2	16.052,3	3.603,1	28,9%	1,7%	2,0%	0,35%
Alte cheltuieli	3.524,5	4.076,3	551,8	15,7%	0,5%	0,5%	0,04%
Fonduri de rezervă	100,0	107,0	7,0	7,0%	0,0%	0,0%	0,00%
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă	532,8	541,9	9,1	1,7%	0,1%	0,1%	0,00%
Cheltuieli de capital	19.200,5	20.078,5	877,9	4,6%	2,6%	2,5%	-0,05%
Operațiuni financiare	0,0	0,0	0,0				
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	0,0	0,0	0,0				
EXCEDENT(+) / DEFICIT(-)	20.905,5	22.002,2	1.096,8	5,2%	2,8%	2,8%	0,03%

Sursa datelor: Ministerul Finanțelor Publice, calcule proprii Consiliul fiscal